

עידו שטון, Tsunami. צלילית על הקיר

סיפורי אימה

ב"Once upon a time" נוצרות גרסאות חדשות לאגדות ילדים ובהן המעוות, האלים והמאיים תופסים את מקומם של הנאיביות, האופטימיות והסוף הטוב

Once upon a time, הגיעה ההומנה בדואר. Once upon a time, בכיתוב מסולסל כמו מספר אגדות ישן. יותר מזה לא כתוב כלום. אין צילוי מים, אין דימויים. הפתעה. איזה יופי, חשבת, תערוכה קלילה שתתאים בדיוק לבוקר שאהרי ערב הפתיחה של עונת התערוכות.

ובכן, שום דבר לא הכין אותי למיצב של עדי נחשון, המוצב בקומה התחתונה של הגלריה. בחלל מעופש נראה צל של דמות, המוטל על הקיר מול המדרגות. פתאום כבר לא כל כך מתחשק לרדת. בכל זאת, הייבים להמשיך. למטה מתגלה מיצב מבעית למדי - שלושה יצורים, ספק לטאות ענק, ספק חייזרים, ולהם ראשים אנושיים מכוסים במסכות שחורות. לאחר המסכה מכסה את העיניים, לאחר את האוזניים ולשלישי את הפה. יצור אחד עומד על מתקן מוזר וכבול אליו בשלשלאות. השניים האחרים עומדים לידו ובוהנים אותו. מסביב - שולחן גדול ועליו מנורה, מברשות, צבעים וכלי עבודה. שאריות של חומר, צבע ושמן שפוכות על הרצפה. המיצב כולו מרמז על בית מלאכה, כשהיצורים הללו הם תוצר מבקמים שלו או בעלי המלאכה עצמם. כאן נרד קמים סיפורי זוועה. האווירה אלימה מאוד, עם רמיזות לסארירמאזו או להתעללות מינית. הדמויות עשויות מיציקות פיברגלס צבוע, מבריק וחושני ויש להן עיניים בורקות. ה"ריאליזם" של הדמויות הופך אותן לאמיתיות כמעט ומי עצים את הזוועה במפגש איתן. הן מוכרות יצורים מסרטי אימה, בייחוד כאלו שבהם המפלצות הן אלגוריה פסיכולוגית להרדות, פחדים, תשוקות ומאויים כמוסים.

איום ומסתורין, פיזיות וטקטיליות, רבדים של אימה פסיכולוגית, תשוקה אסורה ואלומות מאפיינים את עולם האגדה שיצר עדי נחשון. פיות ונסיכות בטח שאין פה.

בחלל הכניסה מיצב ערו שטון עבודה אינטיגננטית, שלעומת העבודה של עדי נחשון היא גם מהנה. שני פסלים קינטיים מוצבים בחלל, עשויים בטכניקה מעורבת על גבי פרספקס: פסל אחד הוא של שני נחשים מיתיים המוצבים משני צדיו של אריה, כשהחיות נעות בקצב אחד כבמשחק ציד; השני הוא של אדם הכורע ויורה בדרקון כחול שלו שלושה ראשים, כשבי פעם הוא פוגע בראש אחר. התאווה

ממשיך מסורת ארוכה בתולדות האמנות, בעיי קר מתקופת הפופ ארט, של חיקוי הומרים גבוהים מהומרים נמוכים ופשוטים ויצירה של דימוי מוכר מחומר אחר.

הפסל (DfYt) (Decoration for your Temple) מציג חלק מכותרת של עמוד אדריכלי, העשוי מ-MDF צבוע בצבע תעשייתי, ומפשיט אותו מכל סממן של מקוריות ואותנטיות. הוא נותר אובייקט חסר ערך ממשי, המפתה בזיוף הנוצץ שלו. פסל נוסף של ישראל, Jolly Roger, הקר רוי על שמו של הדגל המתנוסס מעל ספינות פיראטים עשוי גם הוא מאותם חומרים, אולם פה אין שום רמז צורני לספינה. הפסל עשוי משלוש קופסאות שחורות ומבריקות המחובות רות זו לזו בציר. ואולי כאן טמון הקשר של יש ראל לתערוכה. הזיוף המפתה של העבודות שלו, השקר של הצורה והחומר שהוא מציג, ההומרים הנוצצים והמבריקים המכסים על שום דבר, זיוף המצוי בבסיס אגדות רבות כל כך. התערוכה מציעה מבט מחודש על קלישאות, אגדות ועולם הילדות. המבט הביקורתי הזה, שאיבד כל תמימות ילדותית, יוצר מציאות שלא נותר בה אפילו רמז לאידיאל של פנטזיה אופטימית. ומאז הם היו באושר ועושר? לא בתערוכה זו.

"היה היה", תערוכת פיסול קבוצתית. גלריה ברוז'מן. עד 30.10.

המאירה כל אחד מהפסלים מטילה צל על הקיר ממול ומכפילה את הסצנה.

המראה והסגנון מזכירים מאוד תיאטרון צליליות סיני: התנועה המכנית, הדו ממריות של הדימויים והאופציות העולות מהשימוש באור וצל שעושה האמן, כל אלו מצויים בתיאטרון הבובות הסיני. אולם זהו תיאטרון צליליות עכי שווי שעבר עיבוד באמצעות הפילטר של משה קי המחשב. את הגרפיקה המורכבת והעולם האפל והמסובך של משחקי המחשב מחליפה עלילה פשוטה ללא התחלה, אמצע וסוף, אלא מאבק ומלחמה בלתי פוסקים. הרפטיביות של העבודה, האובססיביות לסיטואציות של מלחמה, הרג, כוח ואלומות, חוסר הפשר - כולם מציביעים על אלימות לשם אלימות, בין אם היא משחקי מחשב, תיאטרון או המציאות עצמה.

בקומת הגלריה מציגה מיה שינדרלר עבודת טקסט. האותיות Thereisnoplacelikehome מוצגות על הקיר ללא רווחים. המשפט הקלישאתי, הטרוויאלי "אין כמו בבית" הופך לפתע למשפט שאינו מובן מאליו. גם ההצבה שלו בקומת הגלריה הפתוחה, על שני קירות מאונכים זה לזה, בחלל השוק, נטול כל סממנים של אינטימיות, מקעקעת את האופטימיות והרומנטיות שלו ומעלה שאלות לגבי אמיתותו.

הקשר בין עבודותיו של ראובן ישראל לתיאטרון נראה בהתחלה פחות ברור. ישראל